

Duitsland bewijst: van demonstraties tegen rechts wordt links kleiner én radicaler

Door [Gastauteur](#) - 27 februari 2025
Geplaatst in [Duitsland](#) - [Verkiezingen](#)

Door Marco Gallina*

Wie had kunnen denken dat anti-rechtse demonstraties Groen en Rood zouden benadelen? Toch is dat de logische conclusie die we deze week kunnen trekken uit de uitslag van de Duitse Bondsdagverkiezingen. De ooit zo groen-georiënteerde Duitse jeugd vinkt nu liever maar meteen de meest linkse partij aan. Zeker 27 procent van de jonge kiezers heeft het kruisje bij Die Linke gezet. Gregor Gysi, een van de oudgedienden die met zijn 'Aktion Silberlocken', een verwijzing naar zijn gevorderde leeftijd, de kwakkelende Linke in de afgelopen maanden uit het slop heeft getrokken, is nu zo'n beetje de Duitse Bernie Sanders. Die Linke haalde bijna 9 procent van de stemmen.

Bang voor coalitie met Merz

De SPD en de Groenen daarentegen hebben zichzelf geen dienst bewezen met hun roep om een *Brandmauer*, een cordon sanitaire rond Alternative für Deutschland (AfD). Ze hebben er alles aan gedaan om het maatschappelijk middenveld te activeren en dat is ook gelukt. Alleen hebben ze daarbij enorm op de christendemocraat Friedrich Merz afgegeven, hem afgeschilderd als iemand die met nazi's heult. Zo hebben ze geen stemmen getrokken voor de socialisten, maar voor de communisten. Wie Merz als machtsbelust schrikbeeld opvoert, moet er rekening mee houden dat linkse kiezers op een partij zullen stemmen die zeker niet in een coalitie met Merz wil stappen.

Bij deze verkiezingen hadden de SPD en de Groenen dus te lijden onder een fenomeen dat de

Duitsland bewijst: van demonstraties tegen rechts wordt links kleiner én radicaler

christendemocraten maar al te goed kennen. Ook die hebben veren moeten laten, omdat veel kiezers bang waren dat de groene Robert Habeck anders uiteindelijk toch weer minister zou worden. Voor de zekerheid stemden veel mensen dan maar liever op Alternative für Deutschland (AfD). Vooral die Linke, een partij die nog maar een paar maanden geleden politiek gezien in coma lag, profiteert nu van een strategie die eigenlijk alleen bedoeld was om de christendemocraten in toom te houden.

Als je de verkiezingsuitslagen erbij pakt en de percentages van de SPD, Groenen, Die Linke en het nog linksere BSW van Sahra Wagenknecht bij elkaar optelt, hebben ze samen maar 3 procent verloren ten opzichte van vier jaar geleden. Die 3 procent is niet *en bloc* naar de christendemocraten of de AfD verhuisd. In het linkse kamp zijn de stemmen voornamelijk herverdeeld - vooral ten koste van de SPD. De grote winst voor het rechter blok houdt verband met de veel hogere opkomst bij de verkiezingen - en daar hebben vooral de AfD, de christendemocraten en de uiterst linkse partij BSW van geprofiteerd.

Miljoenen extra stemmen

De 'zo ernstig bedreigde' democratie blijkt er verrassend goed aan toe te zijn. Uitgerekend de grootste 'bedreiging' voor die democratie, de AfD, heeft wel 1,8 miljoen niet-stemmers naar de stembus weten te lokken. De 'democratische' partijen moeten zichzelf nu de vraag stellen wat eigenlijk beter is: helemaal niet stemmen of op de AfD stemmen? Is dat democratischer? Ongemakkelijke, gênante vragen. Opeens is een opkomstpercentage van rond de 84 procent weer mogelijk. Als de opkomst lager was geweest, had de liberale FDP, ondanks haar implosie, misschien nog kans gehad om de kiesdrempel te halen.

De tweede grote winnaar van die hoge opkomst: de christendemocraten. Merz wist minstens 1,1 miljoen niet-stemmers te overtuigen. Dat is, ondanks het nogal magere resultaat voor de christendemocraten, toch een hele prestatie.

Zonneklaar is in ieder geval dat rechts nieuwe kiezers heeft gemobiliseerd. Het linkse kamp blijft stabiel en heeft alleen onderling stemmen uitgewisseld.

Hiermee komt een einde aan de mythe dat een hoge opkomst 'linkse' of 'democratische' partijen sterker maakt. De opdracht van de kiezer is helder - en niet alleen in absolute cijfers. De AfD en de christendemocraten - niet de SPD en de Groenen - hebben de mensen de straat op - en het stemhokje in - gekregen.

Anders gezegd: zij zijn met meer.

* Marco Gallina is sinds 2021 redacteur van Tichys Einblick. Dit artikel verscheen op 23 februari op de site van het [Duitse opiniemagazine](#).

*Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar** met even onafhankelijke als*

Duitsland bewijst: van demonstraties tegen rechts wordt links kleiner én radicaler

broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, [ook in 2025](#)? Hartelijk dank!